

ŚWIADOMIE

Propozycja Programowa Hufiec Poznań-Śródmieście

Siodemka

ZHP HUFIEC
POZNAŃ
ŚRÓDMIEŚCIE

P Propozycja
Programowa
Świadomie

ŚWIADOMIE
Propozycja Programowa
Hufiec Poznań-Śródmieście

Autorki:

Agnieszka Rydlewicz
Aleksandra Bandosz
Julia Fiedler
Karolina Włoch
Marta Barejko-Wróbel

WSTĘP

Każdego dnia wykorzystujemy Matkę Naturę nie dając jej przy tym nic w zamian. Współczesne czasy stawiają przede wszystkim na rozwój cywilizacyjny, w którym wszystko ma być poukładane. Zwierzęta najlepiej pozamykać w klatkach a rośliny w parkach i ogrodach. Czy tak ma wyglądać nasze życie? Robert Baden-Powell mówił „Starajcie się zostawić ten świat, choć trochę lepszym, niż go zastaliście”, ale jak mamy to zrobić, jeśli dokładnie nie wiemy, jak wygląda sytuacja? Spróbujmy spojrzeć na przyrodę z szerszej perspektywy, zobaczyć zaśmiecione oceany, wyczerpujące się surowce oraz wszechobecną potrzebę posiadania coraz większej ilości rzeczy i odpowiedzieć sobie na pytania: „Co JA mogę zrobić?”

Jako Zespół Programowy Hufca Poznań Śródmieście pragniemy przybliżyć Wam kilka zagadnień związanych z ochroną środowiska, dzięki którym, krok po kroku, możemy zmienić świat na lepszy. Zachęcamy Was również do dalszego poszerzania wiedzy w tym temacie, ponieważ jest on wyjątkowo obszerny i udało nam się jedynie nieco zarysować kilka kwestii. Pamiętajcie, że najważniejszą rolą harcerstwa jest kształtowanie siebie i kolejnych pokoleń, dlatego nie bójmy się rozmawiać z naszymi zuchami, harcerzami i instruktorami o ochronie środowiska, bo każda osoba ma realny wpływ na przyszłość naszej planety. A skoro mamy mieć wpływ na nasze JUTRO, to pora o nim myśleć już DZIŚ.

Zespół programowy
Hufca Poznań Śródmieście

METODYKA ZUCHOWA

Spis treści

1. Surowce	6
2. Woda	13
3. Plastik	20
4. Konsumpcjonizm	27

ŚWIADOMIE

Propozycja Programowa

Hufiec Poznań-Śródmieście

SUROWCE

Spis treści

O P I S	8
Ž RÓDŁA / PRZYDATNE LINKI	8
Wstęp - Co to jest surowiec?	9
Zagadki	9
Plakaty	11
Zabawa ruchowa - Murarz.....	11
Krąg rady i zadanie międzysbiórkowe	12
Pytania mające na celu określenie przerobienia tematyki zbiórki	12

Autorka:

Julia Fiedler

TEMAT ZBIÓRKI: SUROWCE

O P I S

[90 min]

Zbiórka porusza zagadnienie wykorzystania poszczególnych surowców w życiu codziennym.

C E L E

- ✓ Zuch wie, co kryje się pod pojęciem - "surowiec"
- ✓ Każdy zuch wie, jakie są podstawowe surowce, wykorzystywane przez człowieka
- ✓ Zuch umie wymienić przynajmniej 5 zastosowań danego surowca

Ź RÓDŁA / P R Z Y D A T N E L I N K I :

- [1] [Definicja surowca i towaru | Capital.com](https://capital.com/pl/towary-i-surowce-definicja)
(https://capital.com/pl/towary-i-surowce-definicja)
- [2] [Definicja surowca | Wikipedia](https://pl.wikipedia.org/wiki/Surowiec)
(https://pl.wikipedia.org/wiki/Surowiec)
- [3] [Types of Resources | Kids Academy](https://youtu.be/b8uJQPo8yq0)
(https://youtu.be/b8uJQPo8yq0)

Potrzebne rzeczy:

- Projektor/ laptop
- Internet
- Bristole (tyle ile jest szóstek)
- Kredki
- Pisaki
- Przygotowana gawęda drużynowego na podstawie filmiku

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wstęp - Co to jest surowiec?

Czas: [15 min]

Surowiec – materiał przeznaczony do dalszej przeróbki. Surowce są produktami przemysłu wydobywczego, rolnictwa, leśnictwa lub powstają w wyniku przerobu odpadów. (źródło: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Surowiec>)

1. Krótka dyskusja

Pytanie pomocnicze:

- 1) Czy kiedyś spotkali się z tą nazwą? Jeśli tak, jak myślą, co ona znaczy? Gdzie ją słyszeli?

2. Filmik

Opis: Obejrzenie przez zuchy filmu bez dźwięku z opowiadaniem, wcześniej przygotowanym przez drużynowego (drużynowy przygotowuje opowiadanie na podstawie fabuły filmu. Może sam wymyślić tekst lub po prostu przetłumaczyć oryginalną wersję z filmu)

link do filmu: [3]

Zagadki

Czas: [20 min]

Opis: Zuchy siadają w kręgu. Drużynowy czyta zagadki. Kiedy jakiś zuch zna odpowiedź musi wstać, obieć krąg dookoła, wrócić na swoje miejsce i klasnąć. Dopiero wtedy może powiedzieć odpowiedź.

Zagadki:

- Plastik

Z niego butelki, zabawki i siatki
Czasem przewożą go wielkie statki.
Wyrzucaj go zawsze do żółtego kosza,
O to Cię żółwie i wieloryby proszą.

- Drewno

Rośnie w lesie lub przy drodze,
ma koronę oraz pień.
Mogą na nim mieszkać ptaki,
ludziom daje miły cień.

- Metal

Materiał jest to zimny i gładki,
Zrobiona z niego jest łyżka, którą jesz płatki.

- Piaszek

W piaskownicy jest go mniej,
niż na każdej plaży.
Plażowiczów w skwarny dzień
w bose stopy parzy.

- Szkło

Zrobione z niego są szklanki i butelki,
Gdy się nim skałczysz to ból jest wielki.

- Woda

Co tak wygląd zmieniać może:
gdy jej dużo - zwie się morzem,
a gdy ilość jest niewielka
to jest kropla lub kropelka.
Gdy jest ciepło wtedy płynie,
a na lód twardnieje w zimie.

- Węgiel

Lśniące, czarne bryły
w ziemi niegdyś były
Czarne, twardze jak kamienie
w piecu palą się płomieniem.

- Paliwo

Auto bez niego nigdzie nie pojedzie,
Zapach jego rozpoznasz wszędzie.
Rodzice tankują je na stacji,
Żeby zwieźć Cię do kolejnej atrakcji

Plakaty

Czas: [25 min]

Opis: Na karteczkach wypisane są nazwy surowców - metal, szkło, plastik, drewno. Każda szóstka losuje jeden z surowców. Następnie dostaje duży bristol i rysuje na nim wszystkie przedmioty, które można wykonać z tego surowca. Wygrywa szóstka, która wymyśli więcej zastosowań danego materiału.

Zabawa ruchowa - Murarz

Czas: [15 min]

Opis: Przestrzeń jest podzielona na dwa pola. Pomiędzy polami wyznaczona jest linia, na której stoi murarz, którego zadaniem jest zbudowanie muru. Mur buduje poprzez wyłapywanie kolejnych uczestników przebiegających przez jego linię. Złapana osoba staje w jednym końcu linii w pozycji „X” (ale z rękami poziomo skierowanymi). Kolejna złapana staje obok poprzedniej w tej samej pozycji i chwyta poprzednią za rękę.

Krąg rady i zadanie międzyzbiórkowe

Czas: [15 min]

Opis: Krąg rady podsumowuje zbiórkę, krótka dyskusja.

Pytania pomocnicze:

- 1) Dlaczego surowce są takie ważne?
- 2) Czy dowiedzieli się czegoś nowego na zbiórce?

Zadanie międzyzbiórkowe

Dowiem się jak powinno się segregować odpady i będę pilnować segregacji w moim domu.

Pytania mające na celu określenie przerobienia tematyki zbiórki:

Czy po zbiórce zuchy:

- 1) Wiedzą, czym jest surowiec?
- 2) Wiedzą, do czego wykorzystywane są poszczególne surowce?

ŚWIADOMIE

Propozycja Programowa

Hufiec Poznań-Śródmieście

WODA

Spis treści

O P I S	15
Ž RÓDŁA / PRZYDATNE LINKI	15
Wstęp	16
Zabawa ruchowa - 3 stany skupienia.....	16
Jak dużą część naszej planety zajmuje woda?	17
Sposoby oszczędzania wody	18
Woda w butelce a w kranie	18
Krąg rady i zadanie międzysbiórkowe	19
Pytania mające na celu określenie przerobienia tematyki zbiórki	19

Autorka:

Julia Fiedler

TEMAT ZBIÓRKI: WODA

O P I S

[90 min]

Zbiórka porusza zagadnienie odpowiedzialnego wykorzystywania i oszczędzania wody.

C E L E

- ✓ Zuch wie, czym jest obieg wody w przyrodzie
- ✓ Zuch umie powiedzieć, czym różni się woda słodka od słonej i gdzie występują oba rodzaje wody
- ✓ Zuch zna sposoby oszczędzania wody na co dzień

Ź R O D Ł A / P R Z Y D A T N E L I N K I :

- [1] [Obieg wody](#) | Fundacja OnWater.pl
(<https://youtu.be/yIxVLAXoxDY>)
- [2] [Sposoby oszczędzania wody](#) | Kobiecefinanse.pl
(<https://kobiecefinanse.pl/75-sposobow-na-oszczedzanie-wody/>)
- [3] [Wszystko o wodzie w Polsce](#) | Kasia Gendor
(<https://www.youtube.com/watch?v=idOcJ48KfqA&feature=youtu.be>)

Potrzebne rzeczy:

- Projektor/ laptop
- Internet
- Bristol
- Kredki
- Pisaki
- Kolorowe karteczki
- Kubek dla każdego zucha
- Woda z kranu i woda z butelki

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wstęp

Czas: [20 min]

1. Filmik

Opis: Obejrzenie filmiku o zamkniętym obiegu wody w przyrodzie:

link do filmiku: [1]

2. Krótkie omówienie

Pytanie pomocnicze:

- 1) Co działo się na filmiku z wodą?

Na podstawie filmu każda szóstka ma za zadanie wymyślić i napisać/zilustrować krótkie opowiadanie z perspektywy kropelki wody w obiegu.

Zabawa ruchowa - 3 stany skupienia

Czas: [10 min]

Opis: Drużynowy wydaje polecenia, a zuchy biegając po sali muszą wykonywać na dane hasło odpowiednią czynność.

Woda - zuchy udają płynącą wodę

Lód- zuchy stają nieruchomo niczym lodowa rzeźba

Para wodna - zuchy udają, że latają

Jak dużą część naszej planety zajmuje woda?

Czas: [20 min]

Opis: Każdy zuch na małej karteczce ma narysować skojarzenie związane z wodą.

Następnie gromada dyskutuje.

Pytania pomocnicze:

- 1) Dlaczego każdemu woda kojarzy się z czymś innym?
- 2) Gdzie jeszcze, na co dzień, mamy do czynienia z wodą i w jakich postaciach?
(Jedzenie, picie, rośliny, lód, para wodna itp.)
- 3) Gdzie możemy znaleźć wodę słoną, a gdzie słodką?

Ciekawostki o wodzie, które drużynowy może przedstawić zuchom:

→ Woda zajmuje 2/3 powierzchni kuli ziemskiej. Wody słone, czyli morza i oceany stanowią 97.5 % wszystkich wód, wody słodkie – jeziora, rzeki zaledwie 2.5 %.

Gdybyśmy wyobrażali sobie Ziemię wielkości piłki do koszykówki to wtedy cała woda na Ziemi byłaby wielkości piłki do ping-ponga, zaś słodka woda wielkości ziarna kukurydzy.

→ Większość wody słodkiej w stanie płynnym znajduje się pod ziemią. Znacznie więcej wody zamrożonej jest w lądolodach Antarktydy i Grenlandii.

→ Część wody występuje w atmosferze w postaci pary wodnej. Gdyby nagle cała ta para wodna skroplała się i spadła na Ziemię, to ulewa ta pokryłaby powierzchnię lądów ok. 3 cm warstwą wody.

Sposoby oszczędzania wody

Czas: [10 min]

Opis: Każdy zuch na kolorowej karteczce zapisuje jak, według niego, można oszczędzać wodę.

Następnie dzieci przyklejają wszystkie karteczki na duży bristol, z którego tworzą plakat mający zachęcić do oszczędzania wody.

Plakat można zawiesić w szkole lub w zuchówce (w razie potrzeby drużynowy uzupełnia pomysły dzieci).

Woda w butelce a w kranie

Czas: [15 min]

1. Test smaku - czy uda Ci się rozpoznać, która woda jest z kranu, a która z butelki?

Opis: Drużynowy przygotowuje dwa dzbanki – jeden z woda butelkowana, drugi z wodą z kranu. Na każdym dzbanku narysowany jest odpowiedni numer (1 lub 2). Każdy zuch podchodzi ze swoim kubkiem i dostaje do spróbowania wodę z obu dzbanków. Na małej karteczce zapisuje, gdzie według niego znajduje się woda z kranu, a gdzie z butelki. Następnie drużynowy ujawnia, jaka woda była w poszczególnych dzbankach.

2. Krótka dyskusja

Pytania pomocnicze:

- 1) Która woda jest lepsza? Dlaczego?
- 2) Jakie są wady i zalety obu rodzajów wód?
- 3) Ile plastikowych butelek tygodniowo zużywamy pijąc wodę butelkową?

Krąg rady i zadanie międzyzbiórkowe

Czas: [15 min]

Opis: Krąg rady podsumowuje zbiórkę, krótka dyskusja.

Pytania pomocnicze:

- 1) Dlaczego woda jest taka ważna?
- 2) Czego nowego dowiedzieli się na zbiórce?

Zadanie międzyzbiórkowe

Będę zawsze zakręcać wodę przy myciu zębów samemu oraz nauczę tego nawyku domowników.

Pytania mające na celu określenie przerobienia tematyki zbiórki:

Czy po zbiórce zuchy:

- 1) Wiedzą, gdzie występuje woda słodka a gdzie słona?
- 2) Wiedzą, czym jest obieg wody w przyrodzie?
- 3) Znają sposoby oszczędzania wody?

ŚWIADOMIE

Propozycja Programowa

Hufiec Poznań-Śródmieście

PLASTIK

Spis treści

O P I S	22
Ž RÓDŁA / PRZYDATNE LINKI	22
Czas rozkładu plastiku	23
Zanieczyszczenie plastikiem wód - pojęcie "oceangu śmieci"	23
Tworzenie wielkiego oceanu z plastikowych odpadów	24
Zabawa ruchowa - ewolucja śmiecia	24
Ograniczenie plastiku.....	25
Krąg rady i zadanie międzysbiórkowe	25
Pytania mające na celu określenie przerobienia tematyki zbiórki	26

Autorka:

Julia Fiedler

TEMAT ZBIÓRKI: PLASTIK

O P I S

[90 min]

Zbiórka dotyczy problemu nadmiernego użycia plastiku na świecie. Podczas spotkania przedstawiona zostanie tylko część tego złożonego problemu. Zachęcamy drużynowych do zapoznania się z materiałami poniżej.

C E L E

- ✓ Pokazanie dzieciom czasu rozkładu poszczególnych surowców
- ✓ Zapoznanie z terminem "ocean śmieci" i jego znaczeniem
- ✓ Pokazanie sposobów na wykorzystanie zużytych materiałów takich jak plastik
- ✓ Zapoznanie się ze sposobami ograniczenia plastiku w życiu codziennym

Ź RÓ DŁ A / P R Z Y D A T N E L I N K I :

- [1] [Blog na temat ograniczania plastiku](https://zeroplastiku.pl/category/blog/) | ZeroPlastiku
(<https://zeroplastiku.pl/category/blog/>)
- [2] [Jak unikać plastiku](https://www.ograniczamsie.com/2016/08/zero-waste-po-polsku-krok-2-unikaj-plastiku.html) | Ograniczam się
(<https://www.ograniczamsie.com/2016/08/zero-waste-po-polsku-krok-2-unikaj-plastiku.html>)
- [3] [Plastik w oceanach](https://www.europarl.europa.eu/news/pl/headlines/society/20181005STO15110/plastik-w-oceanach-fakty-skutki-oraz-nowe-przepisy-ue) | Parlament Europejski
(<https://www.europarl.europa.eu/news/pl/headlines/society/20181005STO15110/plastik-w-oceanach-fakty-skutki-oraz-nowe-przepisy-ue>)
- [4] [Film dokumentalny o plastiku](https://youtu.be/1RDc2opwg0I) | PBS NewsHour
(<https://youtu.be/1RDc2opwg0I>)
- [5] [Plastik w oceanach](https://youtu.be/Yomf5pBN8dY) | Oceana
(<https://youtu.be/Yomf5pBN8dY>)
- [6] [Jak długo rozkłada się odpady](https://youtu.be/WhSzwBJHYlg) | Business Insider Polska
(<https://youtu.be/WhSzwBJHYlg>)
- [7] [Film o wielorybie](https://youtu.be/xFPoIU5iiYQ) | CBC Kids
(<https://youtu.be/xFPoIU5iiYQ>)
- [8] [Ewolucja śmiecia etapy](https://youtu.be/6TyctCC2HCU) | Hufiec Siódemka
(<https://youtu.be/6TyctCC2HCU>)

Potrzebne rzeczy:

- Laptop, projektor
- Różnego rodzaju śmieci plastikowe
- Przybory plastyczne: kleje, taśmy, pisaki, kredki, farby
- Internet
- Duże bristole niebieskie (tyle ile jest szóstek)
- Długopisy
- Kartki

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Czas rozkładu plastiku

Czas: [15 min]

1. Czas rozkładu

Opis: Każdy zuch dostaje małą karteczkę i zapisuje na niej jak długo, według niego, rozkłada się plastikowa butelka

2. Filmik

Opis: Obejrzenie filmiku o czasie rozkładu poszczególnych surowców

link do filmu: [6]

3. Dyskusja

Pytania pomocnicze:

- 1) Kto zapamiętał ile czasu rozkłada się reklamówka plastikowa? A plastikowa butelka?
- 2) Czy zaskoczyło Was ile czasu rozkłada się jakiś surowiec? Który zaskoczył Was najbardziej?
- 3) Czy ktoś zgadł ile rozkłada się butelka?

Zanieczyszczenie plastikiem wód - pojęcie "oceany śmieci"

Czas: [30 min]

1. Filmik o wielorybie

Opis: Obejrzenie przez dzieci historii pewnego wieloryba.

link do filmu: [7]

2. Dyskusja

Pytania pomocnicze:

- 1) Czy jest jeszcze nadzieja żeby uratować oceany od plastiku? Co my możemy zrobić?
- 2) Dzięki czemu udało się uratować wieloryba?

3. Pisanie listu

Opis: Każdy zuch dostaje kartkę, na której pisze list do wieloryba, w którym przeprasza go za postępowanie ludzi, czyli zaśmiecanie jego domu – oceanu.

LUB Każdy zuch wykonuje laurkę przeprosinową dla wieloryba ramach przeprosin za postępowanie ludzi, czyli zaśmiecanie jego domu – oceanu.

Tworzenie wielkiego oceanu z plastikowych odpadów

Czas: [25 min]

Opis: Drużynowy daje każdej z szóstek duży niebieski bristol, worek z różnymi plastиковymi śmieciami oraz dowolne przybory plastyczne.

Każda z szóstek ma 20 min na stworzenie z otrzymanych materiałów prawdziwego oceanu (ryb, wodorostów, krabów, itp.)

Następnie prezentacja projektów.

Zabawa ruchowa - ewolucja śmiecia

Czas: [10 min]

Opis: Gra opiera się na zasadach gry "Papier-kamień-nożyce". Celem gry jest pokazanie zamkniętego obiegu plastiku. Wszyscy gracze zaczynają grę na tym samym etapie (pusta butelka). Następnie grają w papier-kamień-nożyce z inną osobą, która jest na tym samym etapie ewolucji. Osoba, która wygrywa, ewoluje do kolejnego etapu plastiku, osoba przegrana pozostaje na tym samym etapie. Gra kończy się, gdy większość uczestników jest na najwyższym etapie.

Kolejne etapy ewolucji:

PUSTA BUTELKA

ZGNIECIONA BUTELKA

PŁYNNY PLASTIK

NOWA BUTELKA

Szczegóły przebiegu gry i wyglądu poszczególnych form plastiku w filmie [8].

Ograniczenie plastiku

Czas: [30 min]

Opis: Każda szóstka dostaje arkusz papieru, na którym zapisuje jak najwięcej propozycji działań, ograniczających ilość używanego plastiku.

Następnie zuchy przekazują sobie między szóstkami sposoby do uzupełnienia.

Szóstkowi prezentują powstałe plakaty, na koniec dyskutują, czy oni sami są w stanie wprowadzić część tych sposobów u siebie.

Na zakończenie każdy zuch przygotowuje dla siebie kartkę z postanowieniami, jakie chce wprowadzić w życie i zawiesza je u siebie w pokoju.

Krąg rady i zadanie międzyzbiorkowe

Czas: [10 min]

Opis: Krąg rady podsumowuje zbiorkę, krótka dyskusja.

Pytania pomocnicze:

- 1) Czy coś ich zaskoczyło na dzisiejszej zbiórce?
- 2) Czy plastik jest rzeczywiście konieczny w życiu codziennym?

Zadanie międzysbiórkowe

Będę przestrzegać mojego postanowienia zisanego na kartce i wymyślę, jak przekształcić jakiś śmieć w coś nowego/przydatnego i to zrobię.

Pytania mające na celu określenie przerobienia tematyki zbiórki:

Czy po zbiórce zuchy:

- 1) Wiedzą ile czasu rozkłada się plastikowa butelka albo reklamówka?
- 2) Wiedzą, co kryje się pod pojęciem "oceangu plastiku"?
- 3) Znają sposoby na ograniczenie plastiku w ich codziennym życiu?
- 4) Wiedzą jak można powtórnie wykorzystać niektóre śmieci?

ŚWIADOMIE
Propozycja Programowa
Hufiec Poznań-Śródmieście

KONSUMPCJONIZM

Spis treści

O P I S	29
Ž RÓDŁA / PRZYDATNE LINKI	29
Zasada 3R	30
Zabawa ruchowa - recykling	30
Zero waste	31
Eksperyment ekologiczny	31
Krąg rady	32
Pytania mające na celu określenie przerobienia tematyki zbiórki	32
Propozycje dodatkowe.....	33

Autorka:

Julia Fiedler

TEMAT ZBIÓRKI: KONSUMPCJONIZM

O P I S

[90 min]

Zbiórka dotyczy problemu konsumpcjonizmu w Polsce i na świecie.

C E L E

- ✓ Zaznajomienie zuchów z zasadą 3R - wyjaśnienie, na czym polega i jak ją stosować
- ✓ Nauczenie zuchów jak odpowiednio segregować śmieci i dlaczego jest to ważne
- ✓ Pokazanie zuchom, na czym polega zasada zero waste i jak wiele rzeczy można ponownie wykorzystać do innych celów

Ź RÓ DŁ A / P R Z Y D A T N E L I N K I :

- [1] [Życie zero waste | TEDx Talks](https://youtu.be/pF72px2R3Hg)
(<https://youtu.be/pF72px2R3Hg>)
- [2] [Zasada 3R | Komisja Europejska](https://ec.europa.eu/environment/chemicals/lab_animals/3r/alternative_en.htm)
(https://ec.europa.eu/environment/chemicals/lab_animals/3r/alternative_en.htm)
- [3] [Zasada 3R | Wikipedia](https://pl.wikipedia.org/wiki/Zasada_3R)
(https://pl.wikipedia.org/wiki/Zasada_3R)
- [4] [Minimalizm | TEDx Talks](https://youtu.be/s9sl3o5ma5U)
(<https://youtu.be/s9sl3o5ma5U>)
- [5] [Reduce, Refuse, Recycle | Happy Learning English](https://youtu.be/OasbYWF4_S8)
(https://youtu.be/OasbYWF4_S8)
- [6] [Zero waste | Nanowośmici](https://www.nanowoscieci.pl/zero-waste/)
(<https://www.nanowoscieci.pl/zero-waste/>)
- [7] [Jak segregować odpady | Nasześmieci.gov](https://naszesmieci.mos.gov.pl/jak-segregowac)
(<https://naszesmieci.mos.gov.pl/jak-segregowac>)
- [8] [Eksperyment – jak powstaje smog? | Powietrze bez śmieci](https://youtu.be/YhxtIiyW0Ms)
(<https://youtu.be/YhxtIiyW0Ms>)

Potrzebne rzeczy:

- Laptop/ rzutnik
- Internet
- Kartki w kolorach śmiertników
- Woreczki ze śmieciami (jeden na szóstkę)
- Folia aluminiowa
- Szklane słoiki
- Zapalniczka
- Lód

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Zasada 3R

Czas: [20 min]

1. Filmik

Opis: Drużynowy pokazuje zuchom filmik bez dźwięku z opowiadaniem wcześniej przygotowanym przez drużynowego (drużynowy przygotowuje opowiadanie na podstawie fabuły filmu. Może sam wymyślić tekst lub po prostu przetłumaczyć oryginalną wersję z filmu.

Link do filmu: [5]

2. Dyskusja

Opis: Krótka dyskusja na temat obejrzanego filmiku

Pytania pomocnicze:

- 1) Co zuchy myślą o takich zasadach?
- 2) Czy byłyby w stanie stosować się do tych zasad? Czy to trudne czy łatwe?

Zabawa ruchowa - recykling

Czas: [20 min]

1. Wyścigi rzędów

Opis: Na ziemi leżą kolorowe kartki imitujące kolory śmietników. Każda szóstka ustawia się w rzędzie. Na początku rzędu jest torba z różnymi śmieciami. Osoba na początku losuje jeden śmieć, a następnie biegnie do kartki w odpowiednim kolorze, a potem wraca na koniec rzędu. Wygrywa ta szóstka, która jest najszybsza i najbardziej skuteczna.

Drużynowy zapisuje, gdy któryś zuch się pomyli.

Szóstka, która dobiegnie pierwsza otrzymuje 8 punktów, druga 6 punktów, trzecia 4 punkty i czwarta 2 punkty (w przypadku 4 szóstek).

Za każdy zły odłożony śmieć jest minusowy punkt.

Na koniec następuje omówienie błędów.

Zero waste

Czas: [20 min]

Opis: Każdy zuch opowiada, krótko o przedmiocie, który wykonał w ramach zadania międzysbiórkowego.

Następnie konkurs - zuchy wybierają, który przedmiot jest i najciekawszy/najbardziej przydatny?

Eksperyment ekologiczny

Czas: [20 min]

1. Eksperyment

Opis: Zuchy oglądają filmik, a następnie z pomocą drużynowego próbują same wykonać taki eksperyment.

Opis eksperymentu:

→ Do jednego słoika wlewamy trochę wody. Następnie zakręcamy go i mocno potrząsamy. Odkręcamy słoik i nakładamy na jego wieczko folię aluminiową. Na folię nakładamy kilka kostek lodu. To samo robimy z pustym słoikiem.

→ Następnie do słoika z wodą wkładamy wcześniej podpalony kawałek śmiecia i zakrywamy go folią z lodem. W słoiku powinna powstać mgła.

link do eksperymentu: [8]

2. Krótka dyskusja

Pytania pomocnicze:

- 1) Dlaczego nie wolno spalać śmieci w domach?
- 2) Czy zaobserwowali podobne zjawisko na ulicach?

Krąg rady

Czas: [10 min]

Opis: Krąg rady podsumowuje zbiórkę oraz cykl, krótka dyskusja.

Pytania pomocnicze:

- 1) Czy podobał im się cykl?
- 2) Czego się nauczyli? Czy czują, że wiedzą teraz więcej?
- 3) Co było dla nich najciekawsze?

Pytania mające na celu określenie przerobienia tematyki zbiórki:

Czy po zbiórce zuchy:

- 1) Wiedzą, na czym polega zasada 3R?
- 2) Wiedzą, czym jest zasada zero waste?
- 3) Wiedzą, jak odpowiednio segregować odpady i dlaczego?

Propozycje dodatkowe:

Realizując powyższą propozycję programową można rozszerzyć ją o realizowanie jednej z poniższych sprawności:

- ⇒ Ekoludek,
- ⇒ Obrońca czystej wody,
- ⇒ Wodnik szuwarek.

W ramach piątej zbiórki można odbyć wycieczkę edukacyjną np. do:

- ⇒ Aquanetu w Poznaniu,
- ⇒ IPTOK Poznań,
- ⇒ Oczyszczalni ścieków,
- ⇒ Zakładu przetwórstwa tworzyw sztucznych w Poznaniu,
- ⇒ Zakładu składowiska odpadów komunalnych Miasta Poznania.

Ponadto można zorganizować dla zuchów tematyczną pracę pożyteczną, np.:

- ⇒ sprzątanie świata,
- ⇒ sadzenie drzew.